

HUDDINGE- TAGGEN

Nummer 4 2023

I detta nummer bl.a.

**Kungaslupen fyller 100 år
Gustav III, en kulturperson
Centralposten på Vasagatan**

**Dags att betala medlemsav-
giften - samma som tidigare**

HUDDINGE-TAGGEN NR 4 2023 ÅRGÅNG 48
Informationsorgan för Huddinge Frimärks- och vykortsklubb

Redaktionskommitté: Bertil Eriksson, Peter Lidbeck
Ansvarig utgivare: Peter Lidbeck
Adress: Huddinge Frimärks- och vykortsklubb
c/o Peter Lidbeck
Brännkyrkagatan 87, 5 tr
118 23 Stockholm

Klubbens styrelse:

Ordförande	Leif Ruud	073-058 91 96
Kassör	Harold Löwing	070-604 92 37
Sekreterare	Peter Viridén	070-972 40 48
Ledamöter	Bertil Eriksson (Tumba)	08-530 321 80
	Ulf Nyström	070-616 20 07
	Cissi Nilsson	073-032 36 46
	Carina Löfström	070-284 70 08
	Peter Lidbeck	072-945 97 19

Ungdomsavdelningen: Cissi Nilsson, Bertil Eriksson

Klubben plusgiro   **5 27 72-1**

Medlemsavgiften, som kan betalas in på plusgirokontot ovan (glöm ej namn och adress), är 100 kr för seniorer. Nya medlemmar kan anslutas till Sveriges Filatelistförbund, medlemsavgiften 520 kr, totalt 620 kr där förbundetstidskriften Filatelisten ingår.

Klubbens hemsida: huddingefk.wordpress.com

Juniorer (25 år och yngre) betalar 100 kr för medlemskap i Huddinge Frimärks- och vykortsklubb och SFU.

Information om klubbens kataloger hittar du på omslagets tredje sida.

Nu är det dags att betala årsavgiften till Hud-
dinge frimärks- och vykortsklubb för 2024.
Antingen betalar du via nätet eller så använder
du inbetalningsblankett.
Klubbens plusgirokonto är:

5 27 72-1

Skriv ditt namn på inbetalningstalongen.
Medlemsavgiften är **100 kr**.
Familjemedlemskapet kostar **130 kr**.
Betalar du för familjemedlemskap ange
namnen som medlemskapet avser.

Hedersmedlemmar betalar ingen avgift.

Kassören Harold Löwing blir väldigt glad om
du betalar så snart som möjligt.

Leif Ruud

Redaktionen önskar God Jul och Gott Nytt år!
Vi ses igen den 16 januari 2024

Nya kungaslupen Vasaorden 100 år 2023

I Taggen nr 2 presenterade Per Näsman motivsamling Gäddor. Överskådligt visade han exempel på olika filatelistiska objekt som kan ingå i en MOTIV-samling. Samlare som vill ha ändå mer bredd i objektvalet kan gå över till OPEN-samlande där man kan inlemma upp till 50 % icke filatelistiskt material.

Den som samlar BÅTAR kan komma i kontakt med fartygskonstruktören Fredrik Henrik af Chapman (1721-1808). Han ledde en lysande epok inom svenskt skeppsbyggeri. Det färdigställdes linjeskepp och fregatter, alla byggda efter af Chapmans ritningar. Han konstruerade även kungaslupen *Vasaorden* där en exakt kopia i år 2023 fyller 100 år.

Den som har håg för Opensamlande kan fästa blicken på Svenska Flaggans Dag brevmärke från 1994 där återges kungaslupen *Vasaorden* på Stockholms vatten med Norr Mälärstrand i bakgrunden. Märket bygger på foto av legendariske fotografen Lars Tunbjörk (1956 – 2015). Den nuvarande *Vasaorden* är en exakt kopia från 1923 av den ursprungliga slupen som totalförstördes i en brand 1921. Den ursprungliga *Vasaorden* ritades 1774 av skeppsbyggaren af Chapman för Gustav III. Den nya slupen gjorde sin jungfruresa för Gustaf V vid invigningen av Stockholms stadshus 1923. Vid bröllopet mellan kron-

prinsessan Viktoria och Daniel Westling kom *Vasaorden* till användning. Bland lyxtelegramblanketter finns flera motivintressanta bilder. Åren

1962-63 fanns telegramblankett Lx. 80 A Vasaorden baserad på konstverk av Lars Norrman (1915 – 1979). I bildens överdel syns en fladdrande treuddig flagga.

Arne Karlsson

Lite historia

Längst till vänster ses Stockholms stadshus som invigdes den 23 juni 1923 och blev 100 år den 23 juni i år och inte när postnord släpp-

te frimärket. När stadshuset fyllde 50 år, 1973, fick några prominenta medarbetare i stadshuset medaljen som ses till höger om frimärket. Den har den passande inskriptionen:

Kärleken till hemstaden reste dess murar.

Det var nog ett antal av dem som reste murarna som tänkte på annat.

Postryttaren

Årets Postryttaren har tryckts i Litauen. Postryttaren har alltid visat upp baksidor med fint återgivna bilder och jag tyckte att det kanske var ändå bättre i år.

Grönland ger fortfarande ut frimärken, medan en annan ö Island har slutat med att ge ut frimärken. Grönland har haft en omröstning om vilket av 2022-års frimärken som blivit mest omtyckt. Jag har inte givit in någon röst. Men jag såg nu redovisning av att man dragit en vinnare bland de som lagt en röst. Det som nu förvånade mig var att första pris utgjordes av en smart mobiltelefon den s.k. Iphone som kostar ca 12 tusen svenska kronor. Sedan delade man även ut tio priser utgörande årssatser.

Arne Karlsson

Ur Namn och Nytt 29 november 1932 i Dagens Nyheter

Jultomtens egen poststation

I Förenta staterna finns det poststation som heter Santa Claus i Indiana, de amerikanska barnens namn på jultomten. Det har väckts förslag om att stationen borde döpas om, då namnet ställer till en trassel för postmännen, men postministern har nu sagt ifrån att det icke skall bli någon ändring. Anledningen till att ministern håller på traditionen är den att stationen ger postverket en hel del inkomster. För att inbilla barnen att julpaketet komma direkt från jultomten skicka föräldrar i stor utsträckning sina försändelser till Santa Claus för att få dess stämpel. Trafiken är så omfattande att varje år en särskild stab av postmän måste skickas till platsen.

Årsmötet för 2024

Årsmötet för 2024 hålls den 19 mars i Tomtbergaskolans matsal. Kallelse och andra sedvanliga handlingar kommer i nästa nummer av Taggen.

Styrelsen

Postkontoret i hörnet Östgötagatan/Kocksgatan på Södermalm

Under flera år skrev personalen veckans visdomsord som förbipasserande kunde läsa i ett fönster utåt gatan. Ända tills en chef kom in och beordrade ”Ta bort det där genast. Det har inte med vår verksamhet på postnord att göra”. Ett av de sista visdomsorden var:

En del är visa - och en del är på annat vis.

Nedan finns en artikel om Gustav III, som det går att göra en samling på som du kan visa upp på en utställning. Efter artikeln finns en lista på frimärken från Facit som är kopplade till Gustav III. Vi har inhämtat författarens tillstånd att använda texten på detta sätt.

Gustav III - en stor kulturpersonlighet

Gustav III anses av många historiker vara en av de mest begåvade, aktiva och kontroversiella kungarna i den svenska historien. Gustav är nog den kung som har betytt mest för det svenska kulturlivet.

Gustav föddes 1746 och uppfostrades till stor del i den franska upplysningens anda. Det svenska hovet hade goda relationer med det franska.

Porträtt, ingår i serien National-museum 150 år (1942). Finns även som minnespoststämpel.

1766 gifte sig Gustav av politiska skäl och delvis mot sin vilja med prinsessan Sofia Magdalena av Danmark. Äktenskapet blev olyckligt.

1771 kröntes Gustav till Sveriges konung. Redan året därpå genomförde han en statskupp som ledde till en ny regeringsform som gav kungen större makt. Gustav använde denna makt till att genomföra en mängd förbättringar på nästan alla samhällslivets områden.

Sofia Magdalena, ur häftet Gustaviansk konst (1972).

Detalj ur C G Pilos målning "Gustav III krönes" ur häftet Slania 70 år (1991).

Dödsstraffet avskaffades, hälsovården förbättrades och statsförvaltningen blev mindre korrumpierad. Därigenom blev han mycket populär hos folket men skaffade sig en del fiender. En upplyst despot!

1789 drev han igenom en ny grundlag som gav honom nästan oinskränkt makt. 1788-1790 bedrev Gustav med stor framgång krig mot Ryssland. Slaget vid Svensksund 1790 anses vara Sveriges största seger någonsin i ett sjökrig.

Akterspegel och galjonsfigur från Amphion, Gills flaggskepp i slaget vid Svensksund 1790.

Under vintern 1791–92 bildades en sammansvärjning inom adeln, vars syfte var att mörda kungen. Attentatet mot konungen skedde under en maskeradbal på operan i Stockholm den 16 mars 1792. Gustav blev skjuten i ryggen av Anckarström och dog två veckor senare. Kompositören Auber skrev en opera som heter Maaskeradbalen. Den italienske tonsättaren Guisepe Verdi skrev också en opera som heter Maskeradbalen som nog är mer känd.

Under sin tid som regent hann Gustav med en hel del inom kulturens område. Gustav startade Svenska akademien, Musikaliska akademien, Målar- och bildhuggar-akademien och Vitterhetsakademien. Svenska akademien är världsberömd genom att den delar ut Nobelpriset i litteratur varje år. Gustav grundade också Kungliga Dramatiska Teatern, Kungliga operan och ett Antikmuseum. Många av dessa institutioner finns på frimärken.

Hans-Uno Hansson

Frimärken med anknytning till Gustav III

(F = Facitnummer)

F 338. Porträtt, ingår i serien Nationalmuseum 150 år. Även som häfte H62. Finns som minnespoststämpel med samma porträtt.

F 356 och F 592. Akterspegeln från skonerten Amphion, GIII:s flaggskepp i slaget vid Svensksund 1790, ingår i serien Svenska Flottan respektive häfte H182 Fartyg på frimärken.

F 522-523. C G Pilo självporträtt som del av tavlan "GIII:s kröning".

F 522 även som häfte H140.

F 731-732. Musikaliska akademien 200 år, grundad av GIII. F 731 även som häfte H245.

F 789 resp F 792. Amphions galjonsfigur resp porträtt av GIII:s gemål Sofia Magdalena. Båda ingår i häftet H260 Gustaviansk konst.

F 809-810. Kungliga teatern 200 år, grundad av GIII. F 810 även som häfte H264.

F 1364-1365. Konstakademien 250 år, grundad av GIII.

F 1399-1400. Akademijubiléer. Svenska Akademien och Vitterhetsakademien grundades av GIII.

F 1511. Kungliga Dramatiska Teatern 200 år. Ingår i serien Jubiléer.

F1705-1707. Slania-block GIII:s kröning, jfr F 522-523. Häfte H419.

F 1835. Målningen "Fest för GIII i Trianon", ingår i häfte H446 Kulturutbyte Sverige-Frankrike.

F 2034-2035. GIII:s Antikmuseum. Häfte H486.

F 2072. Kungliga operan, grundad av GIII. Ingår i häftet H497 Stockholm - Staden på vattnet Europas kulturhuvudstad '98.

...till sist det nu utgivna blocket GIII på Kungliga Operan, samutgåva med Frankrike.

Centralposthuset statligt bygg- nadsminne

Vi som är årsrika minns hur vi kunde besöka postkontor. Vi möttes där av barska postkassörer, men trots allt saknar vi den tiden. Nu får vi nöja oss med att betrakta exteriörer av nedlagda postkontor.

Centralposthuset i Stockholm utsågs i början av 2023 till statligt byggnadsminne, som är den starkaste skyddsklassen. Byggnaden klassades redan 1935 som byggnadsminne. Då var det dock endast fasaden som omfattades. Och fasaden är speciell. Inför besök vid byggnaden kan vi studera en del filatelistiska objekt.

År 1903 utgavs Sveriges första bildfrimärke. För detta märke användes arkitekten Ferdinand Bobergs teckning av sitt ståtliga verk: Centralposthuset (Frimärke nr 65). Märket utgavs i den för tiden hiskeliga valören 5 kronor. Detta frimärke blev ogiltigt för frankering fr.o.m. den 1 mars 1961!

Men motivet återanvändes som värdetecken för helsak i form av vernissageportokort pKe 84, som utgavs i mars 1994 av Postmuseum inför visning av Jan Billgrens prisbelönade posthistoriska samling ”I mästarklass”. Detta hände sig på den goda tiden då Postmuseum varje år hade många avlösande tematiska och posthistoriska utställningar.

År 1874 samlades representanter för 22 länder – bland dem Sverige – i Bern i Schweiz och undertecknade regler för Världspostförbundet, Universal Postal Union (UPU). Hundraårsminnet av denna

Frimärke nr 65, Sveriges första bildfrimärke 1903

tilldragelse uppmärksammades 1974 i många länder med frimärks-
 utgåvor. Sverige utgav i ett häfte två frimärken (Nr 871 och 872)
 visande entréportalen till Centralposthuset respektive Centralhallen.
 Frimärke (nr 872) med interiör centralhallen i centralposthuset åter-
 användes som värdetecken i Postmusei postkort pKe 75 i oktober
 1976. Bildsidan
 av detta vykortskort-
 liknande postkort
 visar
 ”Skeppsbron
 Stockholm”,
 väggmålning
 1907 av Carl
 Wilhelmsson i
 Centralposthuset.

Denna monumentalmålning finns på fond-
 väggen i postkontorets hall i Centralpost-
 huset i Stockholm. Konstnären var Carl
 Wilhelmsson (1866–1928). Målningen, som
 fullbordades 1907, har som motiv arbets-

liv på Skeppsbron. En hästdragen post-
 vagn finns på kajen. Den vita passagerar-
 båten har flaggorna hissade. Man skymtar
 master och rår av segelfartyg. I bakgrun-
 den syns Katarinaberget.

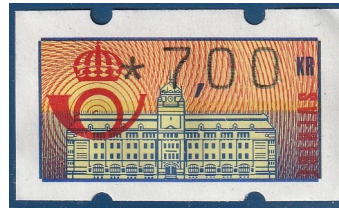

Carl Wilhelmsson gjorde studier i hel stor-
 lek till alla figurer på målningen. Många av
 dessa ypperliga detaljbilder i olja och i
 akvarell är ännu bevarade. För Wilhelmsson
 var figurerna inte bara modeller utan med-
 människor, som han tyckte om. Han var
 en skicklig porträttmålare och hade på-
 verkats av Carl Larsson, vars undervisning
 han följde vid Valands målarskola i Göte-
 borg. Wilhelmsson arbetade med rena
 färger, som gör att hans tavlor strålar av
 ljus.
 Valörstämpeln är hämtad från ett av de
 motiv som utgavs till UPU 100 år den 7 juni
 1974. Den visar interiören i Centralpost-
 huset.

Postkortet pKe 75
 utgavs även i en
 specialutgåva till
 Frimärkets Dag
 1976 där kortet
 försetts med sido-
 vinjett utgörande
 bilder av Carl
 Wilhelmssons stu-
 dier till
 ett par figurer i
 fondmålningen i
 Centralposthuset.

*Till Frimärkets Dag 1976 försågs postkort pKe
 75 med tilltryckt vinjett i adressidan utgörande
 studier för ett par figurer i fondmålningen.*

Under några år hade posten automater där man kunde trycka ut vad man kallade Frankeringsetiketter med valfria valörer. En period hade dessa Frankeringsetiketter distinkt tryck visande exteriör av Centralposthuset. Samlare av kort tryckta på Postverkets

Tryckeri s.k. PT-kort kan plocka fram kort som katalogiserats som Ö 53 visande en spårvagn från 1920-talet som gjort halt utanför entrén till Centralposthuset. I kortet kan vi se hur man tömmer en spårvagnsbrevlåda. Posten har sedan länge lämnat

Centralposthuset. Men det är inbjudande att vandra runt huset och imponeras av bildrikedomen i fasadutsmückning. Via de nämnda filatelistiska objekten kan vi även få veta hur interiören såg ut.

Posten har idag sitt huvudkontor i en byggnad benämnd ARKEN belägen vid Terminalvägen i Solna. Det rör sig om en futuristisk rymdliknande byggnadskropp där posten inte längre har behov av hela byggnadsytan. Att hitta ny ägare och nya hyresgäster har varit knepigt. I dagspressen har man frossat i skadeglada kommentarer ”Arken dyrbar hyressmäll för krisdrabbat Postnord”. Ny hyresvärd, men Postnord är fast i gammalt kontrakt. Det är inte bara samgåendet med danska posten som tynger Postnord. Från Post-

Arken, Postnords krisdrabbade huvudkontor

nords ledning verkar man vara mest ledsna över att meterhöga bokstäver postnord inte längre kan stå framför den byggnad man inte längre äger.

Arne Karlsson

Frimärksmotiv på Tullbron i Kalmar

Jag sommarflanerade i Kalmar. Alldeles intill järnvägsstationen finns Tullbron. Jag hade ingen aning om broräckets utsmyckning. Men min blick drogs automatiskt mot bilderna och då signalerade min hjärna: Några av dessa bilder känner jag igen från frimärksmotiv. Fyra bronsplåtar utgörande fantasieggande hjälmprydnader från öländska Torslunda utgavs 1967 som motiv på fyra frimärken i ett s.k. Automat-häfte.

På Tullbrons broräcke har konstsmeden Lars Larsson starkt förstorat bronsplattornas figurer och återgivit i röd färg.

Frimärksvalören 30 öre visar två krigare med märklig utstyrel. Här jämfört med utsmyckning på Tullbron i Kalmar.

Arne Karlsson

Programmet 2024

Vårens mötesdagar är enligt nedan:

Mötena januari tom april träffas vi i Tomtbergaskolans matsal.

16 januari

6 och 20 februari

5 och 19 mars

2 och 16 april

7 maj Våravslutning på Juringe gård som vanligt

Frimärkskataloger

	Länder	År
A	Facit	2019
B	Facit postal	2004
C	Facit Sverige Basic	2021
D	Facit Special classic	2022
1	Mellaneuropa (Lichtenstein – Ungern)	2008
2	Sydvästeuropa (Andorra – Spanien)	2008
3	Sydeuropa (Albanien – Vatikanen)	2008
4	Sydosteuropa (Bulgarien – Cypern)	2008-09
5	Nordeuropa (Danmark – Sverige)	2008-09
6	Västeuropa (Belgien – Holland)	2008-09
7	Östeuropa (Karpatrien – Ukraina)	2008-09
8	Tyskland	2005-06
9a	China	2008
9b	Japan – Mongoliet	2008
10	Nord- och Centralamerika	2000
11a	Sydamerika	2001
11b	Karibien	2000
12a	Syd- o Centralafrika	2002
12b	Västafrika	2001-02
12c	Nord- o Östafrika	1997
13a	Syd- och Sydostasien	1998
13b	Central- och Östasien	1998
14	Australien	2005-06

Regler för lån av kataloger i HFK

Klubbens frimärkskataloger sköts av Ernst Schaffer. Du beställer kataloger endera vid klubbmöten eller genom att ringa Ernst på **08-604 19 95** eller **070-578 81 06**. Lånetiden är två veckor. Vill du behålla den ytterligare en tvåveckorsperiod, **måste** du kontakta Ernst, för att efterhöra att den inte är beställd. Hantera katalogerna varsamt och gör inga anteckningar eller markeringar i dem.

Förlorad eller förstörd katalog ersätts av den som lånat den.

Klubben har en speciell lampa för att studera vattenmärken o.d. Här gäller samma regler.